

Міністерство освіти і науки України
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова Приймальної комісії

Валентина ЯКУБОВИЧ

«18» травня 2026 р.

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування з
Предметного тесту з політології та міжнародних відносин
для зарахування на перший рік навчання за освітнім рівнем
магістра на основі освітнього рівня бакалавра (спеціаліста/магістра)
у 2026 році

Розглянуто та схвалено
на засіданні Приймальної комісії
Карпатського національного
університету імені Василя Стефаника
Протокол № 4 від 18 травня 2026 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою єдиного фахового вступного випробування «Предметний тест з політології та міжнародних відносин» є перевірка знань і відбір вступників для зарахування на навчання за ступенем магістра за спеціальностями С2 Політологія, С3 Міжнародні відносини, А Освіта, С6 Географія та регіональні студії, С7 Журналістика, D4 Публічне управління та адміністрування, І10 Соціальна робота та консультування, І11 Дитячі та молодіжні служби, J2 Готельно-ресторанна справа та кейтеринг, J3 Туризм при прийомі на навчання на основі освітнього рівня бакалавра у 2026 році.

Програма містить основні питання з випробування та перелік рекомендованої літератури.

Наведений перелік питань, які виносяться на вступне випробування дасть можливість вступнику систематизувати свої знання та допоможе зорієнтуватися, на які питання треба звернути увагу при підготовці до вступного випробування.

Перелік рекомендованої літератури сприятиме у пошуку і підборі джерел підготовки для вступного випробування.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ ДО РОЗДІЛУ 1. ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНОЇ ДУМКИ

1. Політичні вчення в Давньому Китаї (Лао-цзи, Конфуцій, Шан Ян, Мо-цзи).
2. Політичні вчення в Давній Індії («Закони Ману», «Артхашастра»).
3. Політичні вчення в Давній Греції (Платон, Аристотель).
4. Політичні вчення в Давньому Римі (Цицерон, Марк Аврелій).
5. Політична думка в період європейського Ренесансу (Т. Мор, Т. Кампанелла, Н. Макіавеллі, Ж. Боден).
6. Політична думка в Англії XVII–XIX століття (Т. Гоббс, Дж. Локк, І. Бенгам).
7. Політична думка у Франції XVIII – XIX століття (Ш.-Л. Монтеск'є, Ж.-Ж. Руссо, А. де Токвіль).
8. Політична думка в Німеччині XVIII–XIX століття (І. Кант, Г. Гегель).
9. Політична думка за доби Київської Русі («Руська правда» Ярослава Мудрого, політичний зміст «Повчання» Володимира Мономаха).
10. Політична думка України в литовсько-польську та польсько-козацьку добу (С.Оріховський-Роксолан, І. Вишенський, «Конституція» П. Орлика).
11. Політична думка України в XIX та першій половині XX століття
 1. Політична думка діячів Кирило-Мефодіївського товариства (М. Костомаров, Т. Шевченко).
 2. Політичні ідеї І. Франка.
 3. Політичні ідеї М. Драгоманова.
 4. Політичні ідеї М. Грушевського.
 5. Політичні ідеї В. Винниченка.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гирич І. Сіячі. Українські інтелектуали, які пробудили ідею незалежності. Київ: ТОВ «Видавництво «Кліо»», 2023. 416 с.
2. Винниченко В. Відродження нації. URL.http://ukrlit.org/faily/avtor/vynnychenko_volodymyr_kyrylovych/vynnychenko-vidrozhennia_natsii.pdf
3. Вонсович С. Історія зарубіжних політичних вчень: частина 1. Політичні вчення стародавнього сходу і античності : навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2021. 160 с.
4. Грушевський М. Щоденник (1902–1914 рр.) : У двох томах. Т.1 / Упоряд., вступна стаття, коментарі С. Панькова; науковий редактор І. Гирич. Київ: Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України, 2021. 544 с.
5. Грушевський М. Щоденник (1902–1914 рр.) : У двох томах. Т. 2. / Упоряд., вступна стаття, коментарі С. Панькова; науковий редактор І. Гирич. Київ:

- Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України, 2021. 535 с.
6. Драгоманов М.П. Листи на Наддніпрянську Україну . URL.<http://litopys.org.ua/drag/drag207.htm>
 7. Драгоманов М.П. Переднє слово до “Громади”. URL.<http://litopys.org.ua/drag/drag11.htm>
 8. Драгоманов М.П. Чудацькі думки про українську національну справу. URL.<http://litopys.org.ua/drag/drag19.htm>
 9. Кирилюк Ф. Історія зарубіжних політичних вчень. Навчально-методичний комплекс в 4-х частинах. Змістовна частина III «Політичні вчення доби Просвітництва». 2023. 460 с.
 10. Нестеренко М. Суспільно-політична діяльність Михайла Грушевського у дзеркалі ювілейних публікацій 1916 року. Вісник Черкаського університету. Серія "Історичні науки". Черкаси, 2024. № 1. С. 82–91.
 11. Національні лідери України: Тарас Шевченко, Дмитро Донцов, Євген Коновалець, Степан Бандера. Тернопіль : Крила 2024. 368 с.
 12. Панькова С. Останній візит Івана Франка до Києва: слідами щоденникових нотаток Михайла Грушевського. *Київ і кияни: матеріали щорічної науково-практичної конференції*, м. Київ, 17–18 листопада 2022 р.. Київ: Інститут історії України НАН України. 2022. Вип. 14. С. 110–116.
 13. Скрипник О. Таємниця смерті Михайла Грушевського. Невідомі одкровення лікарки. *Служба зовнішньої розвідки України*. 2025. 24 листопада.
 14. Франко І. Поза межами можливого. URL.https://library.vspu.edu.ua/polki/franko/poza_megamy_mogl.pdf
 15. Шимко О. Історія зарубіжних політичних вчень: навчальний посібник для студентів спеціальності «Політологія» усіх форм навчання / уклад. О. В. Шимко. Краматорськ: ДДМА, 2020. 205 с
 16. Яневський Д. Михайло Грушевський. Портрет на тлі епохи. К.: Наш формат. 2023. 288 с.
 17. Bila S. , Telvak V., Bondarenko H. Historiographic images of Mykola Kostomarov in the creative Heritage of Mykhailo Hrushevsky. *Вісник Черкаського університету. Серія "Історичні науки"*. Черкаси, 2024. № 1. С. 47–55.
 18. Ermolaev Viktor M. M. Hrushevsky on the constituent power of the Ukrainian people. *Вісник Національної академії правових наук України*. Харків: Право. 2020. Т. 27. № 4. С. 16–28.
 19. Gettel R. History of Political Thought. 2021. 522 p.
 20. Telvak Vitalij. Między historią a polityką: wizerunek Myhajał Hruszewskiego w niemieckiej slawistyce w pierwszym trzydziestoleciu wieku XX / V. Telvak, V. Telvak, B. Yanyshyn. *Przegląd Nauk Historycznych*: Łódź. 2021. Tom 20. Nr. 2. S.103–125.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ ДО РОЗДІЛУ 2. ТЕОРІЯ ПОЛІТИКИ

1. Теоретичні витоки поняття «політика» (М. Вебер).
2. Політика як *polisy*, *politics* та *polity*.
3. Директивне, функціональне, комунікативне розуміння видів політики.
4. Соціальні, інституціональні та функціональні суб'єкти політики.
5. Функції політики: управління, інтеграції, визначення цілей, соціалізації.
6. Поняття і види влади.
7. Концепції політичної влади (реляціоністська, телеологічна, системна, біхевіоралістська).
8. Підходи до пояснення природи влади (біологічний, антропологічний, політологічний).
9. Ознаки політичної влади (нормативність, публічність, моноцентризм, засоби стримування та противаг, легальність, легітимність (традиційна, раціонально-легальна, харизматична).
10. Функції політичної влади (інтегративна, регулятивна, мотиваційна, консолідуєча, стабілізаційна).
11. Поняття ресурсів політичної влади (утилітарні, примусові, нормативні)
12. Механізми реалізації політичної влади (панування, керівництво, управління, контроль).
13. Поняття політичної системи.
14. Структура політичної системи (інституціональна, нормативна (регулятивна), функціональна, комунікаційна, духовно-ідеологічна підсистеми).
15. Функції політичної системи (політичного цілепокладання, владно-політичної інтеграції суспільства, регулятивна).
16. Концепції політичної системи (Д. Істон, Г. Алмонд).
17. Типології політичних систем Г. Алмонда (англо-американська політична система, континентально-європейська політична система).
18. Політична система сучасної України.
19. Класичний лібералізм (Дж. Локк, Б. Констан, Дж. С. Мілль).
20. Неолібералізм (Ф. А. фон Гайєк, Л. фон Мізес).
21. Класичний політичний консерватизм (Ж. де Местр, Е. Берк).
22. Український політичний консерватизм В. Липинського.
23. Неоконсерватизм (Д. Белл, І. Крістолл).
24. Політична ідеологія комунізму (К. Маркс, Ф. Енгельс, В. Ленін).
25. Політична ідеологія соціал-демократії (К. Каутський, Е. Бернштейн).
26. Теоретичні засади націоналізму (Е. Геллнер, Е. Сміт).
27. Український націоналізм М. Міхновського.

- 28.Інтегральний український націоналізм Д. Донцова.
- 29.Поняття та функції політичних еліт.
- 30.Концепції та типології політичних еліт (В. Парето, Г. Моска, Р. Міхельс).
- 31.Поняття політичного лідерства.
- 32.Концепції політичного лідерства (ситуативна, конституентів (послідовників), психологічна).
- 33.Функції політичного лідерства (інтегративна, комунікативна, програмна, управлінська, мобілізаційна, легітимації).
- 34.Типологія політичних лідерів М. Германн (лідер-прапорносець, лідер-служитель, лідер-торгівець, лідер-пожежний).

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Адаптивні зміни політичного поля України в умовах війни : монографія / за ред. О. О. Рафальського, О. М. Майбороди. Київ : ІІІЕнД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2023. 672 с.
2. Адаптивні зміни у функціонуванні політичної системи України в умовах повоєнної відбудови : монографія / за ред. О. О. Рафальського, О. М. Майбороди. Київ: ІІІЕнД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2024. 648 с.
3. Влада і громадянське суспільство у країнах світу: досвід взаємодії: Монографія / за ред. чл.-кор. НАН України О. М. Майбороди. Київ: ІІІЕнД НАН України, 2025. 472 с.
4. Демократизація політичних інститутів і суспільний розвиток в Україні : збірник наукових праць / за ред. О. О. Рафальського. О. М. Майбороди. Київ : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2019. 432 с.
5. Діалектика національно-громадянського і етнічного в українському соціумі : монографія / авт. кол.: Котигоренко В. О. (керівник, наук. ред.), Дегтеренко А. М., Калакура О. Я., Кочан Н. І., Інституційна спроможність неурядового сектору в Україні: монографія. Київ: ІІІЕнД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2024. 112 с.
6. Донцов Д. Націоналізм.
URL.https://mnk.org.ua/media/filer_public/55/ed/55eda776-6171-4b87-a01f-bc5becfb33dc/dmytro-doncov-nacionalizm.pdf
7. Донцов Д. Підстави нашої політики. Тернопіль: Крила. 2023.384 с.
8. Кармазіна М., Бевз Т., Горбатюк М., Зорич О. Регіональні політичні еліти в Україні: особливості формування, цінності та ідентичності (кінець 1991-2019 рр.). Київ : ІІІЕнД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2020. 264 с.
9. Конституція України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
- 10.Кризи політичного розвитку в Україні: причини, зміст і способи нівелювання : монографія / авт. кол.: Г. І. Зеленько (керівник, наук. ред.),

- Р. В. Балабан, С. Г. Брехаря, Л. Л. Кияниця, О. Ю. Кондратенко, Н. В. Кононенко, Т. М. Ляшенко. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. 352 с.
- 11.Липинський В. Листи до братів хліборобів. Про ідею і організацію українського монархізму. URL:<https://diasporiana.org.ua/ideologiya/3615-lipinskiy-v-listi-do-brativ-hliborobiv-pro-ideyu-i-organizatsiyu-ukrayinskogo-monarhizmu/>
 - 12.Липинський В. Україна на переломі. 1657–1659 / В. Липинський. 304.с. URL:<http://diasporiana.org.ua/politologiya/6515-lipinskiy-v-ukrayina-na-perelomi-1657-1659-zamitki-do-istoriyi-ukrayinskogo-derzhavnogo-budivnitstva-v-xvii-im-stolitti/> 13
 - 13.Міхновський М. Самостійна Україна. Наш формат. 2023. 64 с.
 - 14.Національна стійкість України: стратегія відповіді на виклики та випередження гібридних загроз: національна доповідь / ред. кол. С. І. Пирожков, О. М. Майборода, Н. В. Хамітов, Є. І. Головаха, С. С. Дембіцький, В. А. Смолій, О. В. Скрипнюк, С. В. Стоєцький / Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ : НАН України, 2022. 552 с.
 - 15.Політична безпека України: проблема стабілізації політичного поля країни. Прогнозна оцінка, механізми забезпечення : монографія / за ред. академіка НАН України О. О. Рафальського, чл.-кор. НАН України О. М. Майбороди. Київ: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2024. 288 с.
 - 16.Політична наука: теорія, методологія, практика: монографія. / за ред.Климончука В. Й. Івано-Франківськ : Супрун В. П., 2021. 304 с.
 - 17.Політична система України: конституційна модель та політичні практики : монографія / кол. авт.: Зеленько Г. І. (кер., наук. ред.) та ін. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2023. 536 с.
 - 18.Політичний процес у незалежній Україні: підсумки і проблеми : монографія. Вид. 2-ге, доп. Київ : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. 704 с.
 - 19.Соборність України: історія та сучасність : зб. наук. праць. Матеріали Всеукр. наук. конф., м. Київ, 19 січ. 2023 р. / за ред. Ю. Ж. Шайгородського; упоряд.: З. В. Захожай, В. Д. Яремчук. ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ–Ніжин : Видавець Лисенко М. М., 2023. 208 с.
 - 20.Теоретико-методологічні підходи до вивчення суспільно-політичних інститутів та процесів: колективна монографія / за заг. ред.: Ю Остапця і М. Токаря; [авт. колект.: С. Асланов, І. Вегеш, М. Вегеш, А. Дербак, М. Зан, Г. Зеленько, Н. Кічера, А. Ключкович, М. Колодій, Г. Кумар, М. Лендшел, Ю. Остапець, А. Романюк, М. Токар, К. Червеняк, М. Шелемба, Мих. Шелемба]; Каф. політ. і держупр.; Ужгород. нац. ун-тет. Ужгород: Поліграфцентр “Ліра”, 2022. 560 с
 - 21.Український націоналізм. Основи ідеології. К.2023. 256 с.
 - 22.Lerche Ch. Said Ab. Concepts of International politics.-N.Y., 2020.

23. Morgenthau H. Politics Among Nations. The Struggle for Power and Peace. 2018

ОСНОВНІ ПИТАННЯ ДО РОЗДІЛУ 3. ПОЛІТИЧНІ ІНСТИТУТИ ТА ПРОЦЕСИ

1. Поняття держави.
2. Основні концепції походження держави (патріархальна, договірна, насильницька, психологічна).
3. Ознаки держави (суверенітет, територія, населення, публічна влада, легальний примус).
4. Поняття державного устрою та його форми (унітарна, федеративна, конфедеративна).
5. Форма державного устрою сучасної України.
6. Поняття форми державного правління.
7. Монархія як форма державного правління (абсолютна монархія, конституційна (парламентська) монархія).
8. Республіка як форма державного правління. Типи республік (президентська, парламентська, змішана (парламентсько-президентська, президентсько-парламентська республіки).
9. Форма державного правління в сучасній Україні.
10. Поняття політичного режиму.
11. Поняття та ознаки демократії як політичного режиму (пріоритетність політичних прав і свобод людини, поділ державної влади, виборність влади, політичний плюралізм).
12. Форми демократії (представницька, пряма, демократія участі).
13. Формування демократичного політичного режиму в сучасній Україні.
14. Авторитарний політичний режим (поняття, ознаки).
15. Поняття та ознаки тоталітарного політичного режиму (культ особи тоталітарного лідера, монопольна ідеологія, контроль за всіма сферами суспільного життя, диктатура однієї партії).
16. Класичні форми тоталітарних політичних режимів (фашистський, комуністичний, нацистський).
17. Поняття політичних партій (організаційна структура, програма діяльності, правовий режим функціонування, членство в партії).
18. Функції політичних партій (ідеологічна, пропагандистська, функція політичного представництва соціальних інтересів, функція досягнення та здійснення влади, функція розробки політичного курсу влади, функція політичного рекрутування).

19. Типології політичних партій (ліві – центристські – праві політичні партії; типологія за М. Дюверже (кадрові та масові політичні партії); правлячі та опозиційні політичні партії).
20. Поняття партійних систем.
21. Типи партійних систем (однопартійна, двопартійна, багатопартійна).
22. Типологія партійних систем за Дж. Сарторі.
23. Типологія партійних систем за М. Дюверже.
24. Партійна система сучасної України.
25. Поняття виборів.
26. Демократичні принципи виборів (вільне волевиявлення, загальність, рівність, таємне голосування).
27. Поняття та різновиди виборчих систем (мажоритарна, пропорційна, змішана).
28. Виборча система сучасної України.
29. Вибори Президента України.
30. Вибори до Верховної Ради України.
31. Суб'єкти виборчого процесу в Україні.
32. Поняття та принципи функціонування громадянського суспільства (самоорганізація як базова ознака громадянського суспільства; Помаранчева революція та Революція Гідності як прояви зрілості громадянського суспільства в Україні).
33. Громадські організації і рухи в структурі громадянського суспільства (поняття громадських організацій і рухів; громадські організації і рухи в сучасній Україні).
34. Волонтерський рух в Україні.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Адаптивні зміни політичного поля України в умовах війни : монографія / за ред. О. О. Рафальського, О. М. Майбороди. Київ : ІПіЕнД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2023. 672 с.
2. Адаптивні зміни у функціонуванні політичної системи України в умовах повоєнної відбудови : монографія / за ред. О. О. Рафальського, О. М. Майбороди. Київ: ІПіЕнД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2024. 648 с.
3. Демократизація політичних інститутів і суспільний розвиток в Україні : збірник наукових праць / за ред. О. О. Рафальського, О. М. Майбороди. Київ : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2019. 432 с.
4. Зміни політичних режимів і перспективи зміцнення демократії в Україні : монографія / авт. кол.: Г. І. Зеленько (керівник, наук. ред.), Т. А. Бевз, С. Г. Брехаря, М. С. Кармазіна, В. О. Ковалевський, О. Ю. Кондратенко, Н. В.

- Кононенко, Т. М. Ляшенко, О. М. Майборода, Ю. Ж. Шайгородський. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2021. 416 с.
5. Кармазіна М. Тридцять років української багатопартійності (кінець 1990 – початок 2020 рр.). Київ: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2020. 88 с.
 6. Конституція України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
 7. Кризи політичного розвитку в Україні: причини, зміст і способи нівелювання : монографія / авт. кол.: Г. І. Зеленько (керівник, наук. ред.), Р. В. Балабан, С. Г. Брехаря, Л. Л. Кияниця, О. Ю. Кондратенко, Н. В. Кононенко, Т. М. Ляшенко. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. 352 с.
 8. Ляшенко О. О. Державний устрій України: простір інтеракції національно-громадянського та етнічного : монографія. Київ : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. 2023. 216 с.
 9. Національна стійкість України: стратегія відповіді на виклики та випередження гібридних загроз: національна доповідь / ред. кол. С. І. Пирожков, О. М. Майборода, Н. В. Хамітов, Є. І. Головаха, С. С. Дембіцький, В. А. Смолій, О. В. Скрипнюк, С. В. Стоєцький / Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ : НАН України, 2022. 552 с.
 10. Політична безпека України: проблема стабілізації політичного поля країни. Прогнозна оцінка, механізми забезпечення : монографія / за ред. академіка НАН України О. О. Рафальського, чл.-кор. НАН України О. М. Майбороди. Київ: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2024. 288 с.
 11. Політична система України: конституційна модель та політичні практики : монографія / кол. авт.: Зеленько Г. І. (кер., наук. ред.) та ін. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2023. 536 с.
 12. Політичний процес у незалежній Україні: підсумки і проблеми : монографія. Вид. 2-ге, доп. Київ : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. 704 с.
 13. Теоретико-методологічні підходи до вивчення суспільно-політичних інститутів та процесів: колективна монографія / за заг. ред.: Ю Остапця і М. Токаря; [авт. колект.: С. Асланов, І. Вегеш, М. Вегеш, А. Дербак, М. Зан, Г. Зеленько, Н. Кічера, А. Ключкович, М. Колодій, Г. Кумар, М. Лендзел, Ю. Остапець, А. Романюк, М. Токар, К. Червеняк, М. Шелемба, Мих. Шелемба]; Каф. політ. і держупр.; Ужгород. нац. ун-тет. Ужгород: Поліграфцентр “Ліра”, 2022. 560 с
 14. Україна у боротьбі: війна та перетворення держави: монографія / за ред. академіка НАН України Олега Рафальського, чл.-кор. НАН України Галини Зеленько. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2025. 208 с.
 15. Україна у боротьбі: війна та перетворення суспільства: Монографія / за ред. Ю. О. Ніколайця. Київ: ІПіЕНД НАН України, 2025. 248 с.
 16. Ясінська А. Ю. Поведінка виборців, що не визначилися в електоральних процесах в Україні та європейських країнах (2010–2019) : монографія. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. 328 с.
 17. Lerche Ch. Said Ab. Concepts of International politics.-N.Y., 2020.
 18. Morgenthau H. Politics Among Nations. The Struggle for Power and Peace. 2018

19. A Handbook on working with Political Parties. URL. <https://www.ec-undp-electoralassistance.org/wp-content/uploads/2018/08/undp-contents-publications-a-handbook-on-working-with-political-parties-English.pdf>
20. Maurice Duverger. Political Parties: Their Organization and Activity in the Modern State. URL. <https://archive.org/details/politicalparties0000duve>
21. Political Parties and the transition to Democracy. URL. <https://www.eods.eu/library/NDI.Political%20Parties%20and%20the%20Transition%20to%20Democracy.pdf>

ОСНОВНІ ПИТАННЯ ДО РОЗДІЛУ 4. ТЕОРІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

1. Концептуальні підходи до визначення поняття «теорії міжнародних відносин».
2. Об'єкт і предмет теорії міжнародних відносин.
3. Структура та функції теорії міжнародних відносин.
4. Міжнародні відносини, міжнародна політика та світова політика: співвідношення понять
5. Ознаки та принципи міжнародних відносин.
6. Типи та рівні міжнародних відносин.
7. Основні підходи до поняття та типології суб'єктів міжнародних відносин.
8. Держава як суб'єкт міжнародних відносин.
9. Міжнародні урядові організації як суб'єкт міжнародних відносин.
10. Міжнародні неурядові організації як суб'єкт міжнародних відносин.
11. Транснаціональні корпорації як суб'єкт міжнародних відносин.
12. Індивіди як суб'єкт міжнародних відносин.
13. Поняття, ознаки, структура міжнародної системи.
14. Основні підходи до типології міжнародних систем.
15. Типи міжнародних систем за М. Капланом, Е. Луардом, Е. Чемпелем.
16. Мультиполярні, біполярні, уніполярні міжнародні системи.
17. Вестфальська система міжнародних відносин.
18. Віденська система міжнародних відносин.
19. Версальсько-Вашингтонська система міжнародних відносин.
20. Ялтинсько-Потсдамська система міжнародних відносин.
21. Політичний ідеалізм В Вільсона.
22. Політичний ідеалізм У. Ліппмана.
23. Поміркований напрям (Г. Моргентау, Дж Кеннан).
24. Центристський напрям У. Ростоу.

25. Ультраконсервативний напрям (Р. Страус-Хюпе).
26. Лібералізм Дж. Ная–молодшого.
27. Лібералізм Р. Кохейна.
28. Теорії міжнародних систем.
29. Теорії конфлікту.
30. Теорії міжнародної інтеграції.
31. Теорії прийняття рішень (Л. Річардсон).
32. Критика модернізму в теорії міжнародних відносин (Х. Булл).
33. Неореалізм (К. Уолтц).
34. Неомарксизм (І. Валлерстайн)

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Мальський М., Мацяк М. Теорія міжнародних відносин. – Львів, 2002, 2004.
2. Луцишин П.В., Луцишин Н.П. Теорія міжнародних відносин. – Луцьк, 2003.
3. Шепелєв М.А. Теорія міжнародних відносин: підручник для студентів вищих навчальних закладів. – К. : Вища школа, 2004.
4. Основи політичної науки. Курс лекцій за ред Б. Кухти. Ч.4. Міжнародна політика. – Львів, 1999.
5. Мадіссон В.В., Шахов В.А. Політологія міжнародних відносин. – К., 1997.
6. Дюрозель Жан-Батіст. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів. Пер. з фр. – К., 1995.
7. Theories of International Relations/ edited by Scott Burchill, Richard Devetak, Andrew Linklater, Matthew Paterson, Christian Reus-Smit, and Jacqui True. Third edition. – New York: Palgrave, 2005.
8. Pietras Z. Jacek. Pódstawy teorii stosunków międzynarodowych. – Lublin, 1986. Współczesne stosunki międzynarodowe. Pod red. Teresy Loś-Nowak. – Wrocław, 1997.
9. Арон Реймон. Мир і війна між націями: Пер. з фр. – К., 2000.
10. Асснер П'єр. Парадокси розвитку світового співтовариства//Демони миру та боги війни. Соціальні конфлікти посткомуністичної доби. – К., 1997.
11. Бжезинський З. Велика шахівниця. – К., 1999.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ ДО РОЗДІЛУ 5. ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА УКРАЇНИ

1. Основні принципи зовнішньої політики держави.
2. Суб'єкти зовнішньої політики.
3. Цілі зовнішньої політики держави.
4. Функції зовнішньої політики держави.
5. Чинники, які визначають стан держави на світовій арені.
6. Інструменти зовнішньої політики держави.

7. Основні підходи до типології зовнішньої політики держави.
8. Сутність, функції та форми дипломатії.
9. Зміст поняття «національний інтерес».
10. Структура національного інтересу держави.
11. Види національного інтересу держави.
12. Поняття «сили» у міжнародних відносинах.
13. Чинники «сили» держави на міжнародній арені.
14. «Баланс сил» та його роль у міжнародних відносинах.
15. «Жорстка сила», «м'яка сила» та «розумна сила».
16. Поняття та ознаки міжнародних конфліктів.
17. Типи міжнародних конфліктів.
18. Причини виникнення міжнародних конфліктів.
19. Функції міжнародних конфліктів.
20. Етапи розвитку міжнародних конфліктів.
21. Механізми врегулювання міжнародних конфліктів.
22. Поняття та ознаки гібридної війни.
23. Основні етапи становлення та розвитку зовнішньої політики України.
24. Правові підстави міжнародної правосуб'єктності України після проголошення державної незалежності в 1991 році.
25. Міжнародне визнання України.
26. Поняття та особливості національних інтересів України.
27. Принципи та цілі зовнішньої політики України.
28. Зовнішньополітичний потенціал України (чинники сили).
29. Нормативно-правове регулювання зовнішньої політики України.
30. Центральні органи зовнішніх відносин України.
31. Закордонні органи зовнішніх відносин України.
32. Україна в Організації Об'єднаних Націй.
33. Україна в спеціалізованих міжнародних організаціях (СОТ, МВФ, ЮНЕСКО).
34. Україна в регіональних міжнародних організаціях (ОБСЄ, ГУАМ, ОЧЕС, Рада Європи).
35. Етапи становлення ЄС.
36. Нормативно-правові засади ЄС.
37. Інститути Європейського Союзу.
38. Основні етапи відносин Україна – ЄС.
39. Нормативно-правові засади співробітництва між Україною та ЄС (УПС, Угода про асоціацію).
40. Ініціатива ЄС «Східне партнерство» та участь у ній України.
41. НАТО як організація з колективної безпеки держав Заходу.

42. Нормативно-правові засади співпраці України та НАТО.
43. Основні форми співпраці України та НАТО.
44. Основні сфери співпраці України та НАТО.
45. Нормативно-правове регулювання відносин України зі США.
46. Пріоритетні напрями співпраці між Україною та США.
47. Особливості співпраці України та США в умовах російсько- української війни.
48. Відносини України та Польщі.
49. Відносини України та Угорщини.
50. Відносини України та Словаччини.
51. Відносини України та Румунії.
52. Відносини України та Молдови.
53. Відносини України та Білорусі.
54. Основна договірна база українсько-російських відносин.
55. Окупація Криму та агресія РФ на Сході України.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Міжнародні організації: Навчальний посібник/ За ред. Ю.Г.Козака, В.В.Ковалевського. – Київ: ЦУЛ, 2003.
2. Міжнародні організації. Навч. посібн./ За ред. О. С. Кучика. – К.: Знання, 2005.
3. Основи політичної науки. Ч.4. Міжнародна політика. – Львів, 1999.
4. Світова та європейська інтеграція: організаційні засади. Навч. посібник// За ред. Я.Й. Малика, М.З. Мальського. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2000.
5. Циганкова Т.М., Гордєєва Т.Ф. Міжнародні організації. – К., 2001.
6. Сагайдак О.П. Дипломатичний протокол та етикет. Навч. посібник. 2-ге вид. – К., 2006.
7. Сагайдак О.П., Сардачук П.Д. Дипломатичне представництво: організація і форми роботи. Навч.посібник. 2-ге вид. – К., 2008.
8. Зленко А.М. Дипломатія і політика. Україна в процесі динамічних геополітичних змін. – Київ-Харків, 2003.
9. Репецький В.М. Дипломатичне і консульське право. – Львів, 2002.
10. Сардачук П.Д., Сагайдак О.П. Україна у двосторонніх міжнародних відносинах. – К., 2006.
11. Васильєва-Чекаленко Л.Д. Україна в міжнародних відносинах (1944 – 1996 рр.): навч. посібник / Л.Д. Васильєва-Чекаленко. – К., 1998.
12. Дещинський Л.Є. Міжнародні відносини України: історія і сучасність. Ч. 1. : навч. посібник / Л.Є. Дещинський, А.В. Панюк. – Львів: Вид-во «Бескид Біт»,

2002. – 224 с.

13. Кордон, М.В. Європейська та євроатлантична інтеграція України: навч. посібник / Микола Володимирович Кордон. – 2-ге видання; Рек. МОН. – К., 2010.
14. Кучик О.С. Зовнішня політика України: навч. посіб. / О.С. Кучик, О.А. Заяць. – К., 2010.
15. Лендсьел, М.О. Розширення та політика сусідства Європейського Союзу: навчально-методичний посібник та матеріали до курсу. Ужгород, 2008.
16. Нариси з історії дипломатії / під ред. В.А. Смолія. – К.: Видавничий дім «Альтернативи», 2001.
17. Сардачук П.Д., Україна у двосторонніх міжнародних відносинах (кінець ХХ – початок ХХІ століть): навч.-довід. посібник / П.Д. Сардачук, О.П. Сагайдак. – К., 2005.
18. Табачник Д.В. Українська дипломатія: нариси історії (1917 – 1990 рр.): навч. посібник / Д.В. Табачник. – К., 2006.
19. Цветков Г.М. Міжнародні відносини й зовнішня політика в 1917 – 1945 рр.: навч. посібник / Г.М. Цветков. – К., 1997.
20. Чекаленко Л.Д. Зовнішня політика України: підручник / Людмила Дмитрівна Чекаленко. – К., 2006.
21. Чекаленко, Л.Д. Зовнішня політика України (від давніх часів до наших днів): підручник / Людмила Дмитрівна Чекаленко. – 2 вид. – К., 2011.
22. Воронов І.О. Політична конфліктологія: діалектика соціальних суперечностей і суспільної злагоди. – К., 2005.
23. Тихомирова Є.Б., Постоловський С.Р. Конфліктологія та теорія переговорів. – Суми, 2008.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ ДО РОЗДІЛУ 6. СВІТОВИЙ ПОРЯДОК ТА ГЕОПОЛІТИКА

1. Основні поняття та підходи до визначення понять «географічний чинник» та «геополітика».
2. Структура, функції та особливості геополітики.
3. Геостратегічні та геополітичні регіони, геополітичні вісі, геополітичні поля та опорні точки.
4. Основні закони геополітики.
5. Дуалістична парадигма геополітики.
6. Геоекономічна парадигма геополітики.
7. Цивілізаційна парадигма геополітики.
8. Циклічна парадигма геополітики.
9. Німецька школа геополітики (Ф. Ратцель, Р. Челлен, К. Хаусхофер, К. Шмітт).

10. Англо-американська школа геополітики (Г. Маккіндер, А. Мехен, Н. Спайкмен, З. Бжезинський, Ф. Фукуяма, С. Гантінгтон).
11. Українська школа геополітики (С. Рудницький, Ю. Липа).
12. Поняття, типологія та ознаки геостратегії.
13. Структурні елементи геостратегії держави.
14. Геостратегічні цілі та пріоритети держави.
15. Міжнародний порядок.
16. Світовий порядок.
17. Глобальний порядок.
18. Різновиди міжнародного порядку.
19. Моделі світового порядку за С. Хоффманом та С. Гантінгтоном.
20. Механізми забезпечення світового порядку.
21. Основні риси нового світового порядку (А. Слотер, Г. Кіссінджер).
22. Поняття та види міжнародної співпраці.
23. Поняття, передумови, ознаки, типи міжнародної інтеграції.
24. Моделі інтеграційних об'єднань.
25. Поняття та типи глобалізації.
26. Класифікація глобальних проблем.
27. Антиглобалістський рух.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Коппель О.А., Пархомчук О.С. Міжнародні системи. Світова політика. – К.: Фада. ЛТД,
2. Геополітичне майбутнє України: Міжнар. наук.-практ. конф. – К.: Дипломатична академія України при МЗС України, 1998.
3. Коппель О.А. Перська Затока: Проблема безпеки в 80-90-ті рр. К.: Школяр, 1998.
4. Лазоренко О.В., Лазоренко О.О. Теорія політології. – К.: Вища шк., 1996.
5. Міжнародна система, безпека і глобальний розвиток: Конспект лекцій з курсу "Порівняльна політологія" / С.О. Шергін. – К., 1996.
6. Павленко Ю. Історія світової цивілізації: Соціокультурний розвиток людства. – К.: Либідь, 1999.
7. Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О. Географія релігій. – К.: АртЕк, 1999.
8. Рябов С.Г. Політологічна теорія держави. – К.: Тандем, 1996.
9. Ткаченко В.М. Україна на межі цивілізацій. – К., 1995.
10. Тойнбі А.Дж. Дослідження історії: У 2 т. – К.: Основи, 1995.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Порядок проведення та критерії оцінювання вступних випробувань регулюється Положенням про організацію вступних випробувань у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника.